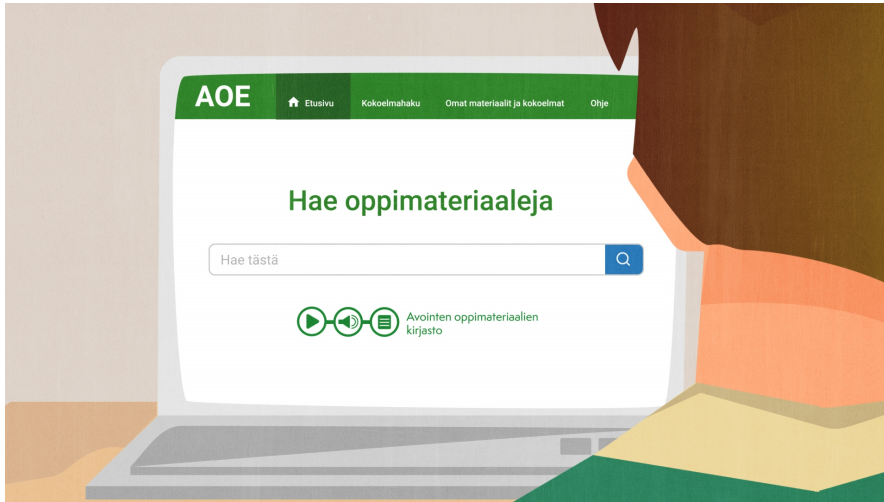

Avoimet oppimateriaalit – onko niistä mihinkään?

"Voinko opettajana siis sekä käyttää palvelua siihen, että laitan tänne materiaalia ja jaan tätä kautta verkkokurssilleni ja myös siihen, että etsin täältä vapaasti käytössä olevaa oppimateriaalia käytettäväksi omalla kurssillani?"

Tällaisen kysymyksen saimme eräässä webinaarissamme noin vuosi sitten. Ja vastaus on kyllä, juuri tähän Avointen oppimateriaalien kirjasto on suunniteltu. Muun muassa. Yllä kuvattu käyttötapa on varmasti yleisimmästä päästä, mutta se ei läheskään ole ainoa tapa käyttää aoe.fi:tä ja sieltä löytyviä avoimia oppimateriaaleja. Olemme saaneet palautetta käyttäjältä, joka on löytänyt aoe.fi:stä materiaalia energiapolitiikan peruskysymyksistä puolueensa paikallisosaston aktiiveille. Eräs toinen käyttäjä etsi lukion matematiikan oppimateriaaleja pojalleen, joka oli jo opiskellut kaikki omat 9.-luokan matikan materiaalit.

Avointen oppimateriaalien käyttäjiä ja käyttötapoja on monia, samoin kuin materiaalitkin ovat moninaisia. Avointen oppimateriaalien parhaita puolia onkin, että erilaisille käyttäjille ja erilaisille tarpeille on vapaasti saatavilla materiaaleja. Avointen oppimateriaalien kirjasto tarjoaa alustan, josta nämä materiaalit ovat helposti löydettävissä ja jaettavissa.

Avointen oppimateriaalien hyödyt ovat helposti osoitettavissa – avoimuus, oppimisen maksuttomuus, mahdollisimman monella on pääsy tietoon...

Omien oppimateriaalien jakaminen kuitenkin mietityttää monia. Mitä materiaalilleni tapahtuu jos laitan sen julkisesti jakoon? Käytetäänkö sitä väärin, muokataanko sitä epäedullisella tavalla? Rupeaako joku tekemään bisnestä työni tuloksilla, haukutaanko materiaalini ja minut maan rakoon? Miksi edes haluaisin jakaa materiaalini muille?

Todellisuus on usein ystävällisempi kuin pahimmat pelot. Alussa mainitut esimerkit osoittavat, mitä materiaaleille oikeasti tapahtuu: opettaja käyttää materiaalia opetuksessa tai oppija oppimisessa ja on erittäin tyytyväinen, että on löytänyt laadukkaan materiaalin, jossa on uusia tietoja ja ideoita.

Keräsimme avointen oppimateriaalien tekijöiltä omakohtaisia kokemuksia materiaalien jakamisesta ja hyödyntämisestä. Mitä sanovat he, jotka ovat laittaneet oppimateriaaleja avoimesti saataville?

"Helposti saatavilla olevista materiaaleista pääsee mahdollisimman moni nauttimaan."

Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Luksia järjestää ammatillista koulutusta nuorille ja aikuisille. Luksian palvelut, matkailu- ja ravitsemisalan opettaja Anne Teerimäki on jakanut Avointen oppimateriaalien kirjastoon kolme siivousalan oppimateriaalia, mm. [Eritetahradesinfektio eli kaksivaiheinen eritetahrnan poisto -oppimateriaalin](#) ja [Siivousvaunujen varustaminen koulusiivousta varten -oppimateriaalin](#). Video-muotoiset materiaalit ovat keränneet yhteensä yli sata näyttökertaa.

Annen mukaan uuden tiedon ja osaamisen jakaminen on tärkeää. Näin alat kehittyvät ja asiat muuttuvat. "Opetusvideoita suunniteltaessa ja tehdessä tavoitteena oli tehdä sellaisia videoita, joita voivat katsoa kaikki asiasta kiinnostuneet, alalla jo olevat, opiskelijat, sekä myös terveydenhoitoalan opiskelijat ja henkilökunta."

Materiaalit ovat helposti löydettävissä ja käytettävissä, videoita voi katsoa useampaan kertaan, eikä oppiminen ole sidottu tiettyyn aikaan ja paikkaan. Anne toteaa, että digitaalisuus on nykypäivää opetuksessa ja oppimisessa ja avoimesti saatavilla olevista maksuttomista materiaaleista pääsee mahdollisimman moni nauttimaan: "avoin oppimisympäristö ja niiden materiaalit ovat avoimia ja ilmaisia kaikille opiskelusta ja itsensä kehittämisestä kiinnostuneille."

Jouko Järvenpää Halikon lukiosta on samoilla linjoilla Annen kanssa. Joukon [Perusmatematiikkaa ohjelmoimalla -oppimateriaali](#) sisältää ohjelmoinnillisia matematiikan tehtäviä peruskoulun 7.-9.-luokille. Joukon mukaan pienelle kohderyhmälle suunnattu avoin materiaali löytää [aoe.fi](#):n kautta käyttäjänsä: "Sähköinen jakelu pdf-muodossa vaikutti järkevältä ja nopealta ja sen saavutettavuuskin on vain muutaman klikkauksen päässä."

Ja toden totta, Perusmatematiikkaa ohjelmoimalla onkin saanut jo lähes 400 näytökertaa ja päälle 20 latauskertaa. Joukon sanoin "[Aoe.fi](#) on helppokäyttöinen ja sen hakutoiminnoilla on helppo rajata etsittävää materiaalia. Teoksen lisääminen oli todella helppoa ja myöskin teosten lataaminen käyttöön on yhtä helppoa."

Avoimuus lisää tietoisuutta

"Avoimuus oppimateriaaleissa on erityisesti vähemmistö- ja marginaalialalla iso asia, sillä se vaikuttaa paljon laajemmin kuin ainoastaan oppimateriaalina," toteavat professori Tommi Jantunen ja projektitutkija Antti Kronqvist Jyväskylän yliopiston viittomakielen keskuksesta. Avointen oppimateriaalien kirjastossa julkaistiin talvella palvelun ensimmäinen viittomakielen oppimateriaali, [Viittomakielen oppimateriaalisivusto](#), jota Tommi ja Antti ovat olleet tekemässä. Miesten mukaan viittomakielen oppimateriaaleja on perinteisesti ollut heikosti saatavilla. Opettajat ovat tehneet itse omat materiaalisensa, jotka ovat myös jääneet opettajien omaan käyttöön. Hyvä ei ole päässyt kiertämään.

Viittomakielen avoimissa materiaaleissa on kuitenkin laajempi ulottuvuus kuin vain opetuksen helpottuminen: "Esimerkiksi avoin viittomakielen oppimateriaali lisää aina 'hieman enemmän' tietoisuutta viittomakielestä enemmistön keskuudessa kuin suljettu perinteinen oppimateriaali. Viittomakielelle tämä tarkoittaa viime kädessä - silloin kun materiaali perustuu viimeaikaisimpaan tutkimukseen - positiivista vaikutusta siihen, että viittomakieliset nähdään ensisijaisesti kieli- ja kulttuurinäkökulmasta, ei vammaisnäkökulmasta."

Opetuksen helpottumisen ja yhteiskunnan asenneilmapiiriin vaikuttamisen lisäksi avoimet oppimateriaalit edesauttavat myös Tommin ja Antin mielestä koulutuksellista tasa-arvoa "kun kaikilla on mahdollisuus päästä käsiksi laadukkaisiin oppimateriaaleihin. Lisäksi oppimateriaalit mahdollistavat itsenäisen opiskelun uudella tavalla. Tämän vuoksi [aoe.fi](#) toimii erinomaisesti oppimateriaalien 'pääkirjastona', jonne voidaan käydä tallentamassa erilaisia oppimateriaaleja." Tiedon pitää olla kaikkien saavutettavissa, ei vain pienen piirin.

Jospa sitten minäkin?

Avointen oppimateriaalien kirjasto vihittiin käyttöön maaliskuussa 2020. Nyt reilu vuosi myöhemmin palvelussa on julkaistu lähes 1 400 oppimateriaalia. Robottiasta japanin kieleen, sokerisateenkaarista digipedagogiikkaan. Silti vielä on paljon aiheita ja aineita, joista ei nyt löydy materiaaleja.

Jouko Järvenpää summaa Avointen oppimateriaalien kirjaston koordinaattorien ja monien avointen oppimateriaalien käyttäjien toiveen: *"Varmasti monenkin materiaalinuottajan pöytälaatikosta löytyy hyödyllistä ja mielenkiintoista aineistoa, josta moni olisi kiitollinen."*

Jos kiinnostuit omien materiaaliesi jakamisesta, [Avointen oppimateriaalien kirjaston käyttöohjeet](#) neuvovat, miten oppimateriaalin julkaisu tapahtuu.

Voit myös ottaa yhteyttä aoe-tiimiin sähköpostilla: oppimateriaalivaranto@csc.fi.

Haastateltavien oppimateriaalit:

Teerimäki Anne, *Eritetahradesinfektio eli kaksivaiheinen eritetahran poisto*. <https://aoe.fi/#!/materiaali/1379>

Teerimäki Anne *Siivousvaunujen varustaminen koulusiivousta varten*. <https://aoe.fi/#!/materiaali/1378>

Teerimäki Anne, *WC: n ylläpitosiivous* <https://aoe.fi/#!/materiaali/1416>

Järvenpää Jouko, *Perusmatematiikkaa ohjelmoimalla - yläkoulun matematiikan lisämateriaali*. <https://aoe.fi/#!/materiaali/1371>

Viittomakielen keskus, Jyväskylän yliopisto, *Viittomakielen oppimateriaalisivusto*. <https://aoe.fi/#!/materiaali/1321>